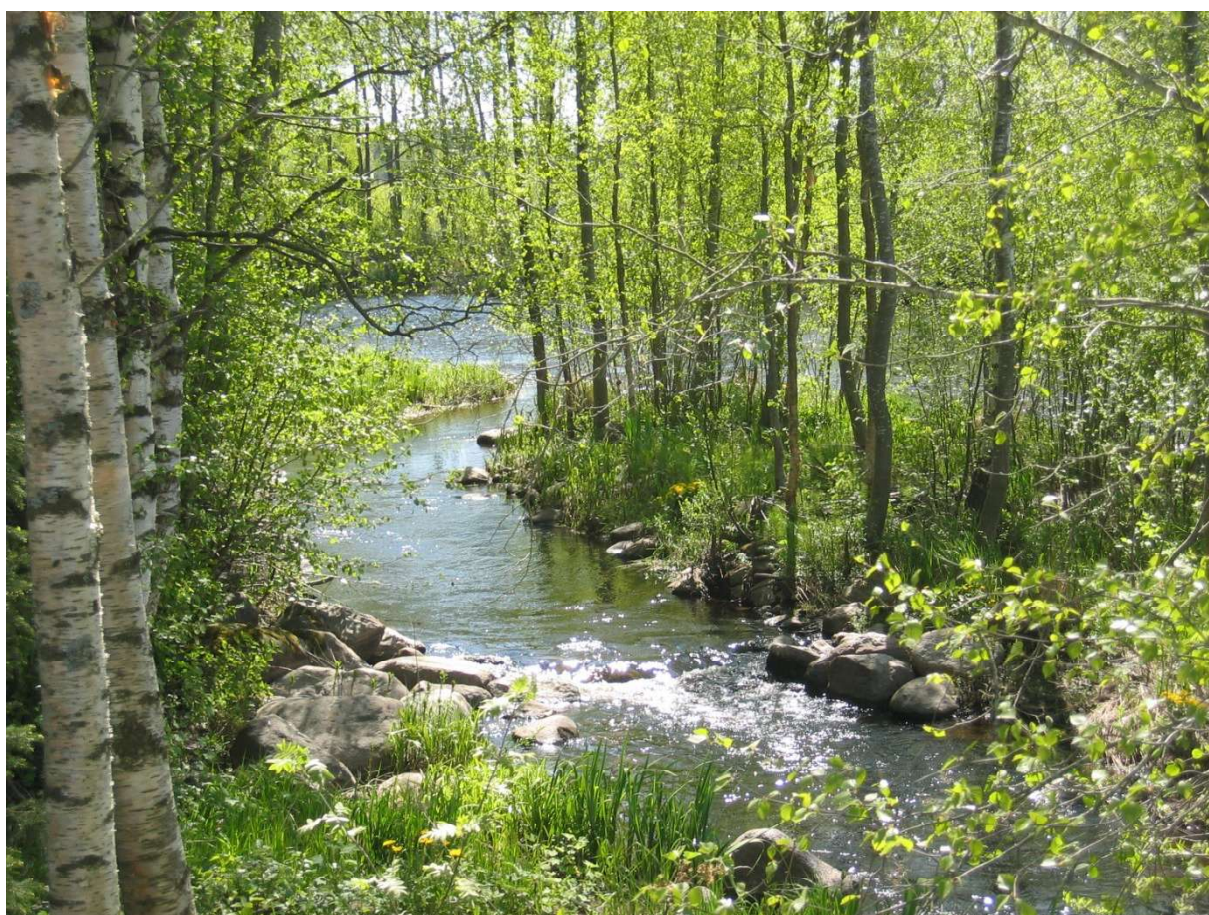

TILLSYNSPLAN FÖR MILJÖVÅRDSMYNDIGHETEN I PEDERSÖRE KOMMUN

2023 – 2027

Tillståndsnämnden

Innehåll

1 INLEDNING.....	2
2 TILLSYNSOMRÅDE PEDERSÖRE KOMMUN.....	3
2.1. Grunderna i lagstiftningen.....	4
3 TILLSYNSOBJEKT.....	5
3.1. Miljötillståndspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen.....	5
3.2. Anmälningsspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen.....	6
3.3. Registreringspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen.....	7
3.4. Tillsyn enligt avfallslagen.....	7
3.4.1 Registrering av yrkesmässig avfallsinsamling.....	7
3.4.2 Inspektioner enligt avfallslagen 124 §.....	7
3.5. Tillsyn enligt marktäktslagen.....	8
3.6. Övriga tillsynsobjekt inom miljöskyddslagen och avfallslagen.....	8
3.7. Övrig tillsyn.....	11
4 RISKBEDÖMNING.....	11
5 TILLSYNS RESURSER OCH METODER.....	13
5.1. Samarbete med myndigheter.....	13
5.2. Avgifter för tillsynen.....	13
5.3. Avgifter för tillsyn enligt avfallslagen.....	14
5.4. Resurser vid tillsynen.....	14
5.5. Organiserande av tillsynen.....	14
5.6. Tillsynsprogrammet.....	15
5.7. Tillsynsprogrammet branschvis.....	16

1 INLEDNING

I enlighet med miljöskyddslagen (527/2014) ska den kommunala miljöförhållanden bereda en tillsynsplan för den regelbundna tillsynen inom sitt område. Syftet med denna tillsynsplan inom miljöförhållanden är att förhindra miljöföroreningar och se till att begränsa och reparera eventuella följder av föroreningar i Pedersöre kommun. Tillsynen enligt miljöskyddslagens 167 och 168 paragrafer bör vara högklassig, regelbunden och effektiv och basera sig på en bedömning av miljörisker. Den lagstadgade tillsynsplanen omfattar tillsyn av bestämmelserna i miljöskyddslagen samt avfallslagen och i de förordningar och föreskrifter som har getts på basen av den. I fall att miljöförhållanden så vill, kan till tillsynsplanen fogas även tillsynsuppgifter baserade på övrig lagstiftning.

I tillsynsplanen ska finnas information om områdets miljöförhållanden och om verksamheter som förorsakar en risk för förorening, samt om de resurser och tillvägagångssätt som finns till förfogande för tillsynen. I planen ska presenteras hur tillsynen organiseras och hur riskbedömningen görs, samt beskrivas hur samarbetet mellan myndigheter som ansvarar för tillsynen fungerar. Tillsynsplanen ska regelbundet uppdateras.

Övervakningen gäller främst tillsynen som föreskrivs i miljöskyddslagen och avfallslagen, dvs. miljötillstånds-, anmälnings- och registreringspliktiga verksamheter, men kommunen fungerar även som tillsynsmyndighet för bl.a. kemikalielagen, lagen om vattentjänster, terrängtrafiklagen, marktäcktslagen och vattenlagen. Närings-, trafik och miljöcentralen i Södra Österbotten samt Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland fungerar som statliga tillsynsmyndigheter.

Tillsynsplanen innehåller uppgifter om Pedersöre kommuns miljöförhållanden, om verksamheter som medför risk för förorening och om metoder för tillsyn. Tillsynsplanen beskriver grunderna för ordnandet av tillsynen och för riskbedömning samt beskrivning av samarbetet mellan olika myndigheter som ansvarar för tillsynen.

Det väsentliga vid övervakningen av miljötillstånds-, registrerings- och anmälningspliktiga verksamheter är att följa upp förutsättningar för tillståndets beviljande och att tillståndsvillkoren uppfylls. Till tillsynen hör också ett tillsynsprogram som ska fungera som hjälpmedel för den kommunala miljöförhållanden. Tillsynsprogrammet innehåller uppgifter om de objekt som tillsynen gäller och om de regelbundna tillsynsåtgärder som vidtas i fråga om dem. Tillsynsprogrammet uppdateras regelbundet genom att lägga till nya anläggningar och ta bort avslutade anläggningar. En avgiftsbelagd tillsyn görs med stöd av programmet.

Denna tillsynsplan har gjorts upp för miljöförhållanden i Pedersöre kommun och gäller för åren 2023 – 2027. I planen ingår främst grunderna för granskningarna och

övervakningarna av miljötillstånds-, anmälnings- och registreringspliktiga verksamheter samt övriga regelbundna tillsynsåtgärder. Planen ska även täcka tillsyn av övriga verksamheter som utgör en risk för förorening av miljön. Förverkligandet av tillsynsplanen följs årligen upp med hjälp av tillsynsprogrammet och planen uppdateras med fem års mellanrum.

2 TILLSYNSOMRÅDE PEDERSÖRE KOMMUN

Miljövårdsmyndigheten i Pedersöre kommun ansvarar för tillsynen inom Pedersöre kommuns område tillsammans med Närings- trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten samt Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland. Miljövårdsmyndigheten behandlar bl.a. miljötillståndsansökningar och anmälningar, bulleranmälningar, behandling av avloppsvatten, miljögranskningar, nedskräpningsärenden och informerar kommunens invånare om miljöfrågor.

Pedersöre kan räkna sig som en av ursprungssocknarna i Österbotten. År 1348 nämns sockennamnet Pedersöre för första gången. Kommunerna Esse och Purmo sammanfördes år 1977 med Pedersöre och bildade dagens "storkommun". Pedersöre hör till landskapet Österbotten i Finland. Kommunen kan anses vara en traditionell jordbruksbygd. År 2022 fanns i kommunen 287 aktiva jordbrukslägenheter, vars totala åkerareal uppgick till 14 559 ha. Av jordbrukslägenheterna var 21 % mjölkproducenter, medan 24 % idkade någon annan form av husdjursskötsel. 17 % av jordbrukslägenheterna har ekologisk produktion. Pedersöre gränsar till kommunerna Nykarleby, Jakobstad, Larsmo och Kronoby, samt till Evijärvi och Kauhava i Södra Österbotten.

Pedersöre har medvetet satsat på en decentraliserad struktur med olika delområden, och kommunen består idag av nitton livskraftiga byar. Närheten till daghem, skola, arbetsplats och service gör att byarna växer – inte avfolkas. Naturen i Pedersöre är orörd och vacker. Kommunens sammanlagda areal uppgår till 823 km², varav 790 km² utgör land och 33 km² vatten. Kommunens västra delar består av ett flackt lågland medan de östra delarna är mera kuperade. Vattenarealen består till största delen av talrika insjöar i kommunens östra delar. De största är Narssjön, Sexsjön och Huvudsjön. Genom kommunen rinner vattendragen Esse å, Purmo å och Kovjoki å, vilka alla rinner ut i Larsmo-Öjasjön, som förenas med havet via slussar. År 2022 var det totala invånarantalet i kommunen ca 11 172. Av befolkningen har i runda tal 89 % svenska som modersmål, 8 % finska som modersmål och 3 % annat modersmål.

Tillsynsobjekten i Pedersöre kommun består till största delen av djurstallar och pälsdjursfarmer. År 2023 finns det totalt 65 djurstallar och 59 pälsdjursfarmer. Kommunen övervakar 63 djurstallar och 51 pälsdjursfarmer medan Närings- trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten övervakar resterande antalet. Därtill övervakar kommunen också 34 miljötillstånds-, anmälnings- och registreringspliktiga verksamheter. Dessa utgör bl.a. avfallsbehandling och -återvinning, stembrytning och krossning av berg, fodertillverkning, bildemontering, användning av flyktiga organiska lösningsmedel, distributionsstationer och

asfaltstationer. Det finns även större anläggningar i Pedersöre kommun som övervakas av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten. Till dessa hör tillverkning av pälsdjursfoder och tillverkning av övrigt djurfoder samt kommunala avloppsreningsverk.

Inom Pedersöre kommun finns 11 klassificerade grundvattenområden: Härmäläbacken, Högbacken, Korpunbacken, Kvärnobacken, Myllykangas, Nörråbacken, Sandnåshedet, Sandåsen, Storkamp, Värngjutkällan och Östermossbacken. Två klassificerade grundvattenområden i Nykarleby och Jakobstad påverkar även verksamheter på Pedersöre kommuns område: Marken-Åvist och Roska. Vid 3 av dessa finns verksamma vattentäkter: Storkamp, Korpunbacken och Östermossbacken. Verksamheter som är belägna på grundvattenområdena och som kan utgöra en risk för förorening av grundvatten är t.ex djurgårdar och jordbyggnadsfirmor.

Inom kommunen finns även Natura 2000-områdena Angjärvmossen, Djuplottbacken, Esse å, Kalisjön, Passmossen och Sandsundfjärden. Dessutom finns i kommunen objekt som är fredade som naturminnesmärken.

Riskerna för förorening av miljön utgörs bl.a. av näringsbelastning från pälsfarmerna och djurgårdarna, buller- och dammspridning från stenkrossningsverksamheterna, luktolägenheter från pälsfarmer, bränsleläckage och -spill från distributionsstationerna och jordbrukarnas farmartankar, rökgasutsläpp från värmecentraler, oljeutsläpp från bildemonteringsanläggning samt VOC-utsläpp från metallindustrin.

2.1. Grunderna i lagstiftningen

Tillsynen av miljötillstånd och övrig miljövard är tillsammans med behandlingen av miljötillståndsansökningar, anmälningar och registreringar en del av miljövårdsmyndighetens mest centrala arbetsuppgifter enligt miljöskyddslagen. I enlighet med miljöskyddslagen (527/2014) 167 och 168 §§ ska miljövårdsmyndigheten ordna regelbunden tillsyn och göra upp en tillsynsplan samt ett mera detaljerat tillsynsprogram. Enligt miljöskyddslagen 239 § ska den kommunala miljövårdsmyndigheten utarbeta en tillsynsplan och tillsynsprogram senast inom tre år från det att lagen trätt ikraft, senast 1.9.2017. I kapitel 5 miljöskyddsförordningen (713/2014) fastställs noggrannare föreskrifter gällande tillsynen och uppföljningen. I miljöskyddslagen 174 § fastställs om inspektionsförfarande. Vid de tidsbestämda inspektionerna kan man bedöma tillståndskravens tillräcklighet och ändringsbehov samt granska de kort- och långsiktiga miljöpåverkningarna och -riskerna som verksamheten förorsakar.

I enlighet med avfallslagen (646/2011) 124 § ska den kommunala miljövårdsmyndigheten utarbeta en plan för tillsynen över verksamheter där avfall behandlas i en anläggning eller yrkesmässigt, verksamheter där det uppkommer farligt avfall och verksamheter där avfall insamlas yrkesmässigt. Planen kan förenas med det i miljöskyddslagen föreskrivna

tillsynsprogrammet och ska basera sig på en bedömning av de risker och miljökonsekvenser som avfallet och avfallshanteringen medför.

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten kan ta ut en avgift i enlighet med miljöskyddslagen 205 § för periodiska tillsynsbesök hos miljötillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registreringspliktiga verksamheter vilka baserar sig på det uppgjorda tillsynsprogrammet. En avgift kan även tas ut för övrig regelbunden tillsyn enligt tillsynsprogrammet. En avgift kan tas ut för granskningar, nödvändiga för övervakningen avsedda förbud och bestämmelser eller för övervakningen av avbruten verksamhet. Avgiften som tas ut för tillsyn av mikroföretag skall vara skäliga med beaktande av verksamhetens omfattning och natur. Mikroföretag är företag som har mindre än 10 anställda och en årsomsättning på högst 2 miljoner.

Noggrannare bestämmelser om avgiften har fastställts i taxan för den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten.

3 TILLSYNSOBJEKT

Tillsynsobjekten delas in i miljötillståndspliktiga verksamheter, anmälningspliktiga verksamheter, registreringspliktiga verksamheter samt övriga tillsynsobjekt t.ex. anmälningspliktiga verksamheter och tillsynsobjekt enligt andra lagar och förordningar än miljöskyddslagen. Övervakning av objekt som inte är tillståndspliktiga riktas främst in på verksamheter som kan förorsaka direkt eller omedelbar risk för förorening av miljön. Även verksamheter som inte är tillståndspliktiga enligt miljöskyddslagen och -förordningen granskas vid behov. Inspektioner görs också på grund av en olycka ifall man misstänker att den medför olägenhet för hälsan eller miljön (Miljöskyddslagen 169 § 527/2014). Ifall skriftliga klagomål inkommer utförs alltid inspektioner och parterna hörs. Tillståndsnämnden fattar beslut i saken.

3.1. Miljötillståndspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen

Miljötillståndspliktiga verksamheter är fastställda i bilaga 1 till miljöskyddslagen (527/2014). Miljötillstånd krävs även för verksamheter som kan orsaka förorening av vattendrag, när det är fråga om ett projekt som inte är tillståndspliktigt enligt vattenlagen, för avledande av avloppsvatten som kan förorsaka förorening av ett dike, en källa eller rännil, samt för verksamheter som kan utsätta omgivningen för sådant oskäligt besvär som avses i 17 § lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920).

Inom Pedersöre kommun finns det för tillfället 143 miljötillstånd beviljade av miljöförvaltningsmyndigheten i Pedersöre kommun. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten övervakar 19 verksamheter i Pedersöre.

Ett miljötillståndsbeslut innehåller tillståndsvillkor, vars syfte är att förhindra förorening av miljön. Tillståndsvillkor utfärdas exempelvis gällande anläggningens verksamhet, kontroll och

rapportering. Med hjälp av övervakning som utförs regelbundet och med tillräckligt täta intervaller säkerställer man att förutsättningarna för tillståndets beviljande uppfylls och att anläggningen verkar i enlighet med tillståndsvillkoren. Därtill utförs inspektioner i samband med att anläggningen ansöker om tillstånd eller om det vid anläggningen inträffar exceptionella situationer som kan orsaka risk för förorening av miljön.

Till övervakningen hör även att följa upp att tillståndsvillkoren gällande provtagning och rapportering förverkligas. Inspektioner kan även göras med anledning av inkommen anmälan eller klagomål från allmänheten. Inspektionsprotokoll upprättas över inspektionerna och delges verksamhetsidkaren.

En del miljötillstånd innehåller tillståndsvillkor med en tidsfrist inom vilken en viss åtgärd ska vara utförd. Övervakningen av dylika tillståndsvillkor ingår inte i den planmässiga periodiska inspektionen.

Ifall en försummelse eller brist uppdagas i samband med inspektionen sätter miljövårdsbyrån upp en tidsfrist inom vilken försummelsen eller bristen ska åtgärdas och en ny inspektion utförs efter att tidsfristen gått ut. Ifall försummelsen eller bristen inte åtgärdas trots uppmaningen kan ärendet föras vidare till tillståndsnämnden för avgörande. Tillståndsnämnden kan förstärka uppmaningen med hot om vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på verksamhetsidkarens bekostnad eller hot om att verksamheten avbryts. Tillståndet kan återkallas om tillståndsvillkoren trots en skriftlig anmärkning från tillsynsmyndigheten har överträtts upprepade gånger på ett sådant sätt att verksamheten kan orsaka följder som strider mot förutsättningarna för beviljande av tillståndet. Verksamhetsidkaren ska ges tillfälle att bli hörd före ovannämnda förelägganden meddelas.

3.2. Anmälningsskyddslagen enligt miljöskyddslagen

I och med en ändring av miljöskyddslagen som trädde i kraft februari 2019 har vissa verksamheter som tidigare var miljötillståndsskyddslagen överförts till anmälningsförfarande. Anmälningspliktiga verksamheter listas i bilaga 4 till miljöskyddslagen. Till anmälningspliktiga verksamheter hör bl.a. mindre sågverk, slakterier, djurstallar och skjutbanor. Nya verksamheter ska göra en anmälan till tillståndsmyndigheten minst 120 dagar före verksamheten inleds. Befintliga verksamheter med miljötillstånd överförs till anmälningsförfarande om de gör ändringar i verksamheten som ökar utsläppen eller deras konsekvenser. Anmälningspliktiga verksamheter övervakas enligt samma principer som miljötillståndsskyddslagen verksamheter.

Inom Pedersöre kommun finns det för tillfället 5 anmälningspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen beviljade av miljövårdsmyndigheten i Pedersöre.

3.3. Registreringspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen

Registreringspliktiga verksamheter är de energiproducerande anläggningar, asfaltstationer, distributionsstationer, kemiska tvättinrättningar och verksamheter där organiska lösningsmedel används som nämns i bilaga 2 till miljöskyddslagen (527/2014).

Miljövårdsmyndigheten i Pedersöre kommun är behörig tillsynsmyndighet över dessa anläggningar och de övervakas på samma sätt som miljötillståndspliktiga verksamheter. Verksamheten registreras i datasystemet för miljövårdsinformation. Om verksamhetens placering strider mot ikraftvarande detaljplan kan myndigheten låta bli att registrera verksamheten. Om det uppkommer brister i samband med den periodiska inspektionen uppmanar miljövårdsbyrån verksamhetsidkaren att åtgärda bristerna inom en viss tidpunkt. Därefter görs en ny inspektion efter att tidsfristen löpt ut. Ifall bristerna inte åtgärdas kan ärendet föras till tillståndsnämnden för avgörande. Registreringspliktiga verksamheter inspekteras vart femte år. Kontrollfrekvensen kan ändras med anledning av brister och försummelser som uppdagas i samband med inspektion.

Inom Pedersöre kommun finns det för tillfället 14 registrerade verksamheter enligt miljöskyddslagen beviljade av miljövårdsmyndigheten i Pedersöre.

3.4. Tillsyn enligt avfallslagen

Den kommunala miljövårdsmyndigheten övervakar, tillsammans med närings-, trafik- och miljöcentralen, att avfallslagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den efterföljs. Den kommunala miljövårdsmyndigheten har huvudansvaret för tillsynen av icke tillståndspliktiga verksamheter. Enligt avfallslagen är tillsynsmyndigheten skyldig att utarbeta en plan för inspektioner av anläggningar och företag som samlar in, transporterar och behandlar avfall. Tillsynsplanen enligt avfallslagen kan med fördel kombineras med tillsynsplanen enligt miljöskyddslagen.

3.4.1 Registrering av yrkesmässig avfallsinsamling

Enligt avfallslagen 100 § ska den som bedriver yrkesmässig avfallsinsamling göra en anmälan till den kommunala miljövårdsmyndigheten för anteckning i avfallshanteringsregistret (§ 142). Den kommunala miljövårdsmyndigheten underrättar verksamhetsidkaren om anteckningen i avfallshanteringsregistret. Med hjälp av anmälan får miljövårdsmyndigheten uppgifter om den verksamhet som ska övervakas. För att garantera att insamlingsverksamheten bedrivs sakenligt bör verksamheten inspekteras regelbundet. I Pedersöre har 3 registreringar enligt avfallslagen gjorts. Behovet av tillsyns bedöms bland annat utifrån verksamhetens omfattning, de avfallsfraktioner som insamlas samt den föroreningsrisk som verksamheten medför.

3.4.2 Inspektioner enligt avfallslagen 124 §

Enligt avfallslagen 124 § ska tillsynsmyndigheten regelbundet inspektera anläggningar och företag som bedriver verksamhet

- 1) där avfall behandlas i anläggning eller yrkesmässigt,
- 2) där det uppkommer farligt avfall,
- 3) där avfall transporteras eller insamlas yrkesmässigt,
- 4) som avfallsmäklare,
- 5) med internationella avfallstransporter.

Den kommunala miljövårdsmyndigheten övervakar yrkesmässig avfallsinsamling samt behandling av avfall i anläggning eller yrkesmässigt vid de företag som kommunen övervakar enligt miljöskyddslagen. I Pedersöre finns 9 företag som bedriver yrkesmässig avfallsinsamling.

Transport och förmedling av avfall övervakas främst av närings-, trafik- och miljöcentralen.

Kommunen och NTM-centralen delar på ansvaret för tillsynen av verksamheter där det uppkommer farligt avfall, och frågan om tillsynsansvar avgörs i respektive fall genom överenskommelse med NTM-centralen. I regel har kommunen hand om tillsynen av icke tillståndspliktiga verksamheter som hanterar farligt avfall. Det kan till exempel vara frågan om bilverkstäder, småskalig industriell verksamhet där farliga ämnen hanteras och lagras eller företag som river byggnader, där farligt byggnadsavfall uppkommer. I Pedersöre finns det ca 44 företag där det uppkommer större mängder farligt avfall.

3.5. Tillsyn enligt marktäcktslagen

Den kommunala miljövårdsmyndigheten övervakar bestämmelserna i marktäcktslagen (555/1981). Enligt marktäcktslagen 4 § krävs tillstånd för täktverksamhet och enligt 4 b § i marktäcktslagen ska kommunen styra och övervaka täktverksamheten i kommunen. Tillsynen kan beröra de restriktioner gällande tagande av marksubstans som nämns i marktäcktslagen och de föreskrifter som fastställs för täktverksamheten i tillståndsbeslut samt övriga faktorer som berör täktverksamhetens kvalitet och inverkan från täkten (marktäcktslagen 14 §). Ifall föreskrifterna i marktäcktslagen eller författningar utfärdade på basen av dem bryts, kan tillsynsmyndigheten avbryta tagande på det sätt som anses lämpligt. Tillsynsmyndigheten skall tillräckligt ofta utföra tillsynsbesök för att följa med verksamheten. Då marktäkten har avslutats eller täktlovets giltighetstid har gått ut ska en slutsyn utföras på området. Över tillsynsbesöket görs ett skriftligt granskningsprotokoll.

3.6. Övriga tillsynsobjekt inom miljöskyddslagen och avfallslagen

Anmälan enligt miljöskyddslagens 118-120 §. Enligt miljöskyddslagen ska man göra en anmälan om tillfällig verksamhet som orsakar buller eller skakningar (§ 118), verksamhet av försöksnatur (§ 119) och exceptionella situationer i verksamhet som inte är tillståndspliktig eller registreringspliktig (§ 120). Vid tillsynen av dessa anmälningar görs inspektioner vid behov.

Avfallslagen (646/2011). Kommunens ansvar för den allmänna tillsynen enligt avfallslagen omfattar bl.a. tillsyn över anslutning till avfallshanteringen, tillsyn över att avfallshanteringsbestämmelserna följs samt nedskräpningsärenden. Med stöd av avfallslagen kan miljöförvaltningsmyndigheten i enskilt fall som gäller verksamhet som inte är miljötillståndspliktig meddela beslut för att förhindra nedskräpning eller ordna avfallshandling på ett lämpligt sätt. Beslut som fattas i enskilda fall är till sin karaktär en lindrigare åtgärd än förvaltningsstadium. Om beslut fattas i ett enskilt fall, ska myndigheten också övervaka att beslutet följs. Kommunen samarbetar med Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten.

Vattenlagen (587/2011). Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten fungerar som behörig myndighet i dikningsärenden enligt kapitel 5 och paragraf 5 i vattenlagen. Det gäller meningsskiljaktigheter mellan två parter, där man inte kommer överens om samfällad dikning. Man försöker lösa fallet genom förlikning. För att en dikestvist ska tas till behandling bör en skriftlig anmälan göras till tillståndsnämnden. Området inspekteras innan beslut fattas i ärendet.

Markanvändnings- och bygglagen (tillstånd för miljöåtgärd). Enligt markanvändnings- och bygglagens 128 § får jordbyggnadsarbete, trädfällning eller någon annan härmed jämförbar åtgärd som förändrar landskapet inte vidtas utan tillstånd på ett detaljplan- eller generalplaneområde, om så bestäms i generalplanen. Det samma gäller för ett område där byggförbud enligt 53 § för utarbetande av detaljplan råder. Miljöförvaltningsmyndigheten bereder tillståndsärenden samt övervakar verksamheten.

Terrängtrafiklagen (1710/1955). Miljöförvaltningsmyndigheten i kommunen behandlar tillstånd för anordnande av tävlingar eller övningar med motordrivna fordon i en och samma terräng och utövar allmän tillsyn enligt terrängtrafiklagen. En plan för snöskoterled ska godkännas genom beslut av tillståndsnämnden. Tillstånd enligt terrängtrafiklagen övervakas under den period som verksamheten pågår. Övrig användning av motordrivna fordon i terräng övervakas av polisen, tullverket och gränsbevakningsväsendet.

Lagen om friluftsliv (606/1973). Tillståndsnämnden är kommunens myndighet för campingområde enligt förvaltningsstadgan, och den övervakar lagen om friluftsliv och de stadgandena och föreskrifter om campingplatser som har meddelats med stöd av lagen följs.

Lag om vattentjänster (119/2001). Den kommunala miljöförvaldigheten övervakar anslutningsskyldigheten till allmänt vatten- eller avloppsledningsnät inom vattentjänstverkens verksamhetsområde. Miljöförvaldigheten är också tillsynsmyndighet vid överträdelser eller försummelser enligt lagen.

Tillsyn av anläggningar som använder ämnen som bryter ner ozonskiktet (452/2009). Finlands miljöcentral har framställt en tillsynsanvisning för de tillsynsmyndigheter som övervakar verksamheter enligt Statsrådets förordning om underhåll av anläggningar som innehåller ämnen som bryter ned ozonskiktet samt vissa fluorerade växthusgaser. Instruktioner har getts åt livsmedels- och hälsomyndigheten, den kommunala miljöförvaldigheten och NTM-centralen i Södra Österbotten samt tillsynsmyndigheten för konsument säkerheten. Den allmänna tillsynen sköts av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten och den kommunala miljöförvaldigheten och utförs huvudsakligen i samband med den övriga tillsynen. Därtill kan övriga tillsynsmyndigheter, verksamhetsidkare eller privata personer anmäla brister.

Statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling (1250/2014). En anmälan om lagring av fast gödsel i stack samt anmälan om spridning av stallgödsel i undantagsfall ska göras till miljöförvaldigheten i kommunen enligt den s.k. nitratförordningen. Vid behov görs även en inspektion.

Tillsyn över kemikalier. NTM-centralen i Södra Österbotten och kommunens miljöförvaldighet övervakar enligt 11 § kemikaliernas bruksförhållanden i anläggningar som använder kemikalier för att förhindra miljöolägenheter orsakade av kemikalier i enligt med kemikalielagen samt REACH-, biocid- och POP-förordningarna. Behörigheten för Närings-, trafik- och miljöcentralen och den kommunala miljöförvaldigheten fastställs enligt miljöskyddslagen.

Produkt-VOC-tillsynen i samband med granskning. Syftet med statsrådets VOC-förordning (Volatile Organic Compounds) om begränsning av utsläpp som leds ut i luften från vissa verksamheter och anläggningar som använder organiska lösningsmedel (**64/2015**) är att minska utsläppen av flyktiga organiska föreningar och de olägenheter de medför. Förordningen gäller inte verksamheter där lösningsmedlet reagerar i den använda processen. Produkt-VOC-förordningen övervakas i regel i samband med den övriga tillsynen inom miljöskyddslagen, såsom vid de periodiska granskningarna. Tillsynen riktas främst på produkter som faller inom förordningens tillämpningsområde och tillverkas i Finland, men även importerade produkter.

Tillsyn av luftkvaliteten. Utöver tillsynen ska kommunen inom sitt område följa miljöns tillstånd, på det sätt som de lokala förhållandena kräver (25 § i lagen om ändring av miljöskyddslagen 13/2011). Kommunen ska med de medel som står till buds trygga en god luftkvalitet inom sitt område. För att trygga luftkvaliteten har gräns-, mål-, tröskel- och riktvärden samt kritiska nivåer definierats. I statsrådets förordning om luftkvaliteten

(79/2017) samt i statsrådets förordning om arsenik, kadmium, kvicksilver, nickel och polycykliska aromatiska kolväten i luften (164/2007) föreskrivs om uppföljningsområden.

Kontinuerlig mätning av utomhusluftens kvalitet i Jakobstadsnejden har pågått i samarbete med industrin samt Larsmo och Pedersöre kommuner från och med 1994. Behovet av att kontrollera luftens kvalitet baserar sig på kommunernas skyldighet att följa tillståndet i miljön (MsL § 143) samt på verksamhetsidkarnas skyldighet att vara konsekvensmedvetna (MsL § 6)

Halterna av inandningsbara partiklar och kväveoxider mäts kontinuerligt på två mätstationer, centrummätstation och Vikarholmens mätstation. Även meteorologiska parametrarna: vindriktning, vindhastighet, temperatur och luftfuktighet mäts. Mätresultaten av luftkvaliteten delges Pedersöre kommun. Information ges utan dröjsmål om överskridningar av gränsvärden och vid överskridning av tröskelvärdet för larm eller tröskeln för att informera kommunens invånare.

3.7. Övrig tillsyn

Miljövårdsmyndigheten i kommunen gör inspektioner vid behov enligt miljöskyddslagen i ärenden som hör till dess behörighet. Det kan gälla t.ex. buller, luktolägenheter, grundvatten, avloppsvatten, vattendrag, damm- eller rökolägenheter.

De flesta ärenden pågår under en begränsad tidsperiod. Alla anmälningar noteras och bokförs. Vid behov görs inspektioner. En del av klagomålen kan lösas genom rådgivning och information. Vid tvister mellan grannar krävs alltid en skriftlig anmälan. Övervakning av grannelagsförhållanden hör även till polisen, t.ex. i bullerärenden.

Inspektioner med anledning av olyckor som medför förorenat markområde görs vanligen i samarbete med Närings-, trafik- och miljöcentralen.

4 RISKBEDÖMNING

Tillsynsobjekten och kontrollfrekvensen för periodiska inspektioner ska bestämmas i enlighet med statsrådets förordning om miljöskydd och miljöskyddslagen 168 § utifrån en systematisk bedömning av miljöriskerna. Med hjälp av riskbedömningen fokuseras tillsynen främst till verksamheter, som man bedömer utgör den största risken för förorening och vars miljöpåverkan och bedömda risker är de största.

I riskbedömningen beaktas följande faktorer med tyngdpunkt på placering, utsläpp och tillsynshistoria:

- Sannolikheten för utsläpp från verksamheten och deras omfattning
- Avfall som uppstår från verksamheten och dess mängd och typ
- Nedskräpning och oordning

- Hantering och lagring av farliga ämnen
- Läge på grundvattenområde eller vid vattendrag
- Läge nära bosättning, klagomål
- Luftutsläppens (inklusive damm och lukt) mängd och kvalitet
- Buller och vibrationer
- Utsläpp i mark och grundvatten
- Mängden och kvaliteten hos det avloppsvatten som leds till avloppsnätet
- Mängden och kvaliteten hos det avloppsvatten som leds ut i vattendrag eller terrängen
- Förekomst av störnings- och undantagssituationer
- Antalet anmärkningar vid föregående inspektion
- Den obligatoriska årsrapportens punktlighet och kvalitet

I tillsynsplanen indelas de tillståndspliktiga verksamheterna in i **tillsynsklasser** och på basen av dem uppgörs det egentliga tillsynsprogrammet med tidtabell. Tillsynsklassen, alltså verksamhetens tillsynsfrekvens, fastställs på basen av den bedömda miljörisnivån för verksamheten. Anläggningar och verksamheter där de konstaterade miljökonsekvenserna och de uppskattade riskerna är störst prioriteras vid tillsynen. Verksamheternas miljörisker har vid uppgörandet av tillsynsplanen bedömts branschvis. Alla verksamheter ska dock inspekteras minst en gång var femte år.

Tillsynsklasserna är följande:

- **Tillsynsklass 1:** verksamheter som medför stor miljörisk inspekteras åtminstone 1 gång per år.
- **Tillsynsklass 2:** verksamheter som medför måttlig miljörisk inspekteras åtminstone med 3 års mellanrum.
- **Tillsynsklass 3:** verksamheter som medför liten miljörisk inspekteras åtminstone med 5 års mellanrum.

Sannolikheten för att verksamheten ska förorena miljön	Följder (föroreningens omfattning)		
	Ringa	Skadliga	Allvarliga
Osannolik	Obetydlig risk	Liten risk	Måttlig risk
Möjlig	Liten risk	Måttlig risk	Betydande risk
Sannolik	Måttlig risk	Betydande risk	Oacceptabel risk

Tabell 2: Riskmatris för bedömning av hur betydande risk verksamheten utgör för miljön.

Tillsynsprogrammet baserar sig på den för anläggningen specifika riskbedömningen, i vilken man förutom att ha beaktat den för verksamhetsgrenen specifika riskbedömningen, även har beaktat behovet av effektiverad tillsyn. Tillsynsklassen fastställer minimi inspektionsintervallen för tillsynsobjekten.

Ifall man i samband med inspektioner konstaterar återkommande försummelser av miljötillståndsbestämmelserna, kan man ändra tillsynsobjektens tillsynsklass om det anses

nödvändigt att effektivera tillsynen vid verksamheten. Om brister förekommer i verksamheten, tillståndsbestämmelserna eller årsrapporteringen är bristfällig utförs extra tillsynsbesök. Ifall verksamheten är ny eller ändras väsentligt intensifieras tillsynen tills verksamheten uppfyller tillståndskraven.

5 TILLSYNENS RESURSER OCH METODER

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten i Pedersöre har som uppgift att främja miljöförvaltningen. Tillsynsplanen är ett hjälpmedel som bidrar till att planera och utveckla miljöförvaltningen, att ge akt på miljösituationen, att handleda och ge råd, att ge utlåtande samt att bidra till skötseln av information och upplysning. Enligt kommunens förvaltningsstadga är tillståndsnämnden även myndighet för campingområden som avses i lagen om friluftsliv.

5.1. Samarbete med myndigheter

Miljöförvaltningsmyndigheten i Pedersöre kommun samarbetar med byggnadstillsynsbyrån, planläggningssektionen och tekniska avdelningen. Bygglovsärenden som berör miljötillstånds-, anmälnings- eller registreringspliktiga verksamheter sköts i nära kontakt med byggnadstillsynsbyrån. Miljöförvaltningschefen och byggnadsinspektören deltar också i miljösyner tillsammans. Övriga myndigheter och instanser i grannkommunerna är också vanliga samarbetsparter. Gemensamt projekt inom övervakningen är tillsyn av luftkvaliteten.

Miljöförvaltningsmyndigheten fungerar också som en samarbetspart när det gäller utlåten för miljötillståndsärenden men även vid icke-tillståndspliktiga och icke-registreringspliktiga verksamheter samt privata hushåll. Flugbekämpning ute på landsbygden är ett exempel på årligen återkommande problem.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten samt Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland är statliga myndigheter som övervakar större djurgårdar och pälsfarmer. Samarbete gäller också vid återvinning av avfall i markbyggnad, sanering av förorenad mark och i samband med olyckor. Österbottens räddningsverk kontaktas om det gäller farliga ämnen, såsom bränslen och kemikalier, som läckt ut i miljön. Miljöförvaltningsmyndigheten samarbetar också med polisen vid brott mot miljöskyddslagen.

5.2. Avgifter för tillsynen

I enlighet med miljöskyddslagen 205 § tar den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten ut en avgift för:

- Behandling av ett tillstånd, en anmälan, förseelser eller ett annat ärende som avses i miljöskyddslagen.
- Granskning av årsrapporter och kontrollresultat.
- Periodiska inspektioner och annan regelbunden tillsyn över tillstånds-, anmälnings- och registreringspliktiga verksamheter som baserar sig på ett tillsynsprogram.

- Inspektioner som behövs för tillsynen över att ett förbud eller ett föreläggande som avses i 175 § eller 176 § miljöskyddslagen iakttas eller för tillsynen över avbrytande av verksamheten som avses i 181 § miljöskyddslagen.

Tillsynsavgiften berör alla slags verksamheter. Avgiftens storlek och dess grunder fastställs i den av kommunen godkända taxan för miljöförvaltningsmyndigheten.

5.3. Avgifter för tillsyn enligt avfallslagen

I enlighet med 144 § avfallslagen tar kommunens miljöförvaltningsmyndighet ut en avgift för periodiska inspektioner och annan regelbunden tillsyn av anläggningar och företag som avses i § 124. Avgifter tas också ut för inspektioner och andra tillsynsåtgärder som behövs för åläggande att städa upp (§ 75), meddelande om beslut i enskilt fall (§ 125) och förbud eller ålägganden som avses i 126 § samt för kontroll av att förbuden eller åläggandena iakttas. Avgiftens storlek och dess grunder fastställs i den av kommunen godkända taxan för miljöförvaltningsmyndigheten.

5.4. Resurser vid tillsynen

Pedersöre kommuns miljöförvaltningsbyrå handhar den tillsyn som hör till miljöförvaltningsmyndigheten inom kommunens område. Miljöförvaltningsbyrån är underställd tillståndsnämnden och behandlar ärenden som hör till nämndens verksamhetsområde som kommunal miljöförvaltningsmyndighet och marktäktsmyndighet.

Miljöförvaltningsbyrån har en heltidsanställd tjänsteinnehavare (miljöförvaltningschefen) och en halvtidsanställd kanslist. Miljöförvaltningsbyrån köper en 40 % miljöinspektörstjänst av Larsmo kommun.

Tidsåtgången för den planmässiga tillsynen enligt tillsynsplanen och tillsynsprogrammet beräknas uppgå till ca 30-40 % av den årliga arbetstiden. I denna tid ingår själva inspektionerna vid anläggningarna, tid för förberedelser, resor och dokumentation samt granskning av årsrapporter.

5.5. Organiserande av tillsynen

Tillsynsarbetet bör planeras och prioriteringar göras så att det är möjligt att utföra de lagstadgade tillsynsuppgifterna inom ramen för de resurser som tilldelats miljöförvalden. Eventuellt kan behov av köptjänster/projektanställning uppstå. Till miljöförvaltningsmyndighetens arbete hör förutom tillsynen av tillstånd även den allmänna övervakningen enligt miljöskyddslagen samt tillsynsåtgärder vid miljöolyckor. För att minimera miljöriskerna och förhindra uppkomsten av miljöolägenheter är det viktigt att utöka tillsynen till icke tillståndspliktiga verksamheter, som kan förorsaka risk för vattendrag, grundvatten eller jordmånen.

Tillsynens centrala tillvägagångssätt är de planerade tidsbestämda inspektionerna som utförs på plats vid anläggningen. En inspektion utförs också alltid i samband med behandlingen av miljötillståndsansökan, anmälan enligt miljöskyddslagen och registreringsanmälan.

Man kommer på förhand överens om inspektionstidpunkten och ger verksamhetsidkaren möjlighet att delta vid inspektionen. Under inspektionen går man igenom bl.a. följande punkter:

- Anläggningens verksamhet och utrymmen
- Miljötillstånd, beslut och tillhörande tillståndsbestämmelser
- Kontrollinformation
- Granskning av årsrapporter och kontrollresultat
- Eventuella klagomål och åtgärder på basen av dem

Över inspektionen görs ett inspektionsprotokoll som tilldelas verksamhetsidkaren. Uppföljningskontroller på grund av brister som konstateras i samband med den planerliga inspektionen är en del av tillsynen enligt tillsynsprogrammet. Stickprov används inte i tillsynen.

5.6. Tillsynsprogrammet

På basen av tillsynsplanen utarbetas ett tillsynsprogram för tidsperioden 2023 - 2027. Tillsynsprogrammet består av ett sammandrag avsett för internt bruk. Tabellen över tillsynsobjekten och åtgärder är ett centralt verktyg för miljöinspektören som i huvudsak utövar tillsynen. I tillsynsprogrammet ingår en beskrivning av de planerade tillsynsåtgärderna under den kommande programperioden. Tillsynsprogrammet innehåller ett register över tillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registreringspliktiga verksamheter samt hur ofta inspektioner bör göras, eventuella brister som uppdagats vid inspektionen samt behov av ny inspektion. Kontrollfrekvensen utgår från de faktorer för riskbedömningen som nämndes tidigare. Dessutom anges vilka andra inspektioner som kommer att göras. Målsättningarna fastställs för förverkligande av tillsynsprogrammet.

Alla objekt i tillsynsprogrammet finns listade i en Excel-tabell, där framgår följande information:

- Verksamhetsidkarens namn
- Verksamhetsområde
- Tillsynsklass
- Planerade inspektioner årsvis

Med hjälp av tabellen kan man lättare bokföra information gällande verksamhetens årsrapporter eller att övriga utredningar som myndigheten förutsätter utförs sakenligt. Vid uppgörandet av tillsynsprogrammet beaktas även att tillsynsåtgärderna fördelas jämnt över olika år.

Programmet uppdateras och kontrollfrekvenserna justeras vid behov t.ex. årsvis.

Tillsynsprogrammet är inte offentligt, eftersom specificerade uppgifter om tillsynen av verksamheterna skulle kunna påverka avsikten med tillsynen. Ett årligt sammandrag utarbetas och förverkligandet av det tas till tillståndsnämnden för kännedom.

5.7. Tillsynsprogrammet branschvis

Sammandrag över tillsynsprogram. Planerade inspektionsintervall för miljötillstånds-, anmälnings- och registreringspliktiga verksamheter samt företag där det uppkommer farligt avfall.

Bransch	Antal objekt	Tillsynsklass	Kontrollfrekvens (års mellanrum)
1. Skogsindustri		3	5
2. Metallindustri		3	5
3. Energiproduktion	2	3	5
4. Tillverkning av bränslen eller upp- lagring och hantering av kemikalier eller bränslen - Distributionsstationer	8	3	5
5. Verksamhet där organiska lösningsmedel används	2	3	5
6. Malm- eller mineralbrytning eller tagning av marksubstans och torv - Stenkross	6	3	5
- Betongstation	1	3	5
7. Tillverkning av mineralprodukter		3	5
8. Produktion eller behandling av läder eller textilier i en anläggning		3	5
9. Tillverkning av livsmedel eller foder - tillverkning av foder	2	3	5
10. Djurstallar eller fiskodling - Djurstallar	63	3	5
- Pälsdjursfarm	51	2	3
11. Trafik		3	5
12. Behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning			

samt behandling av avloppsvatten	9	2	3
13. Annan verksamhet			
- utomhusbelägna skjutbanor	1	3	5
- Asfaltstation	2	3	5
- Anläggning för blästring	2	3	5
14. MSL 27 §, 2 mom. 28 §		3	5
15. Avfallslagen	44	3	5
Sammanlagt (läget 2/2023)	193		